

ק"פ 10721/07 - שואלי בר נוי נגד בנק הפועלים

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ק"פ 21-07-10721 בר נוי נ' הנהלת בנק הפועלים ו אוח' |

לפני כבוד השופט איתן הרמלין

שואלי בר נוי

הקובל:

נגד

בנק הפועלים

הנאשם:

ע"י עוד ירון ליפשס ועו"ד מיכל דיAMENT

החלטה בבקשת לחיבת הקובל להיות מייצג על ידי עורך דין

1. הקובל הגיש ב-6.7.2021 קובלנה נגד הנהלת בנק הפועלים, נגד מנהלת של אחד מסניפיו של הבנק ונגד סגניתה. בקובלנה זו נטען כי לאחר פטירת הוריו של הקובל הוא ביקש לקבל מן הבנק את המסמכים הקשורים בעסקאות שביצעו הוריו מול הבנק או באמצעותם שבע שנים קודם לכן לבקשתו. לפי הטענה, גם לאחר שהבנק חביב לעשות כן על ידי בית המשפט בהליך אזרחי, נמסרו לקובל רק 10 מסמכים בעוד שביצעו יותר ממאה עסקאות על ידי הוריו, שכן לטענת הבנק אלו כל המסמכים שבנמצא. עוד צוין בקובלנה שבניגוד לבנק, חברת CRTISI האשראי דוקא העבירה לקובל את המסמכים הנוגעים לעסקאות שביצעו הוריו של הקובל באמצעותה. בקובלנה צוטטה בין היתר הוראה של המפקח על הבנקים המחייבת את הבנק, לפי הטעון בקובלנה, לשמור מסמכי עסקה במשך 7 שנים. הקובל טען כי הנהלת בנק הפועלים, מנהלת הסניף וסגניתה, שלא שמרו על המסמכים, עברו בכך עבירה של היזק בזדון לרוכש לפי סעיף 452 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

2. בפרק העובדות בקובלנה שהגיש הקובל נגד הנהלת הבנק לא ייחסו מעשים כלשהם למנהל הסניף וסגניתה, ولكن קיבלו תיאת טענת סניגוריה וביטולו את הקובלנה נגד כזו שאינה מגלה עבירה. לאחר שהבהירתי לקובל כי הנהלת בנק הפועלים אינה אישיות משפטית, וכן אינה יכולה להיות נשאתה במשפט פלילי, ביקש הקובל לתקן את הקובלנה באופן שהנאשם בה יהיה בנק הפועלים. בהתחשב בכך שהקובל מייצג את עצמו, אפשרתי לו לעשות כן, ולא חיברתי אותו בהגשת קובלנה חדשה.

3. ב-17.10.2021 הגיש הקובל קובלנה מתוקנת (נוסח שני של הקובלנה) שבה הופיע בנק הפועלים כמשיב ומנהלת סניף הבנק וסגניתה הוגדרו כמשיבות פורמליות. בקובלנה המתוקנת לא הופיעה רשות עדים ולעומת זאת צורפו אליה ראיות שונות. מעבר לכך, ניסוחיה של הקובלנה המתוקנת לא היו בהירים.

4. ביום שבו הוגשה הקובלנה המתוקנת כתבתי החלטה המבירה לקובל שדין של כתב קובלנה כדינו של כתב אישום ולכן אין בו משיבים אלא נאים, אין בו משיבים פורמליים, וכך וומרשמי שהקובלנה נגד בוטלה אין

בגדר משיבות לקובלנה. הפניתי את הקובל לhorאות סעיפים 70 ו-85 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (חס"פ), וקבעתי לו זמן לתקן הקובלנה בהסרתן של הנהלת הבנק וסגניתה, תוך שמי מציין שאם לא יעשה כן אשקל לבטל את הקובלנה או לחיבתו להיות מיוצג על ידי עורך דין.

5. עוד באותו היום (17.10.2021) הגיע הקובל קובלנה מתוקנת (נוסח שלישי של הקובלנה) שבה הופיע בנק הפעלים כנאשם ונמחקו שמותיהן של הנאשומות שהקובלבנה נגד בוטלה שהופיעו בנוסח הקודם כמשיבות פורמלאיות.

6. בהחלטה נוספת יומ ציינתי שהקובלבנה המתוקנת אינה תואמת את horאות סעיף 85 לחס"פ אשר לתוכנו של כתוב אישום. בהקשר זה ציינתי בהחלטה דוגמאות שכותב הקובלנה כלל פסקאות שבהן הקובל מתווכח עם בית המשפט, אין בו רשות עד תביעה, צורפו אליו ראיות, ובמקום להתייחס לנאשומות מכתב הקובלנה המקורי בשמותיהן הוא מתייחס אליהן בתואר "מוסרות". בהחלטה זו הוריתי לקובל לתקן את כתוב הקובלנה בהתאם להוראות סעיף 85 לחס"פ שאם כן אשקל לחיבתו לשירותי עורך דין בהתאם להוראות סעיף 73 לחס"פ.

7. ב-21.11.2021 הגיע הקובל את כתוב הקובלנה המתוקן העומד בפניו כת (נוסח רביעי של הקובלנה), וקבעתי מועד להקראתו.

8. בדือน שנערך ב-22.6.2022 ביקשו סניגוריו של הבנק לטעון טענות מקדימות, אך לבסוף הוחלט (גם לבקשת הקובל) שהטענות יוגשו בכתב. עוד באותו יום הגיע הקובל לתיק בית המשפט מסמך שבו הוא מתייחס לתלוינה שהגיש לשר המשפטים על שופטת בית המשפט המקורי (וצירף את התלוינה). במסמך שהגיש לבית המשפט התייחס הקובל לתוכנית של מפלגתו של שר המשפטים לפצל את משרת היועץ המשפטי לממשלה ולקצוב את כהונת ראש הממשלה, וכך שאחת מעורכות הדין המייצגות את הבנק נמנתה על רשימת המועמדים לכינוסת של מפלגה זו, וכן לשר המשפטים "עוד תעסוקות חשובות" כגון מינוי שופטים לבית המשפט העליון ויועץ משפטי לממשלה.

9. ככל הנראה משום שסבירו שנקון לעשות כן מטעמי יעילות דין-ו-דין, הסניגורים הגיעו מסמך טענות מקדימות שבו הם טוענים את כל טענותיהם המקוריות - שכותב הקובלנה אינו מגלה עבריה, שכותב הקובלנה נפל פגם ופסול ושעומדת לבנק הגנה מן הצדק. עוד טענו כתונה חלופית שעומדת לנאמם סייג זוטי הדברים לאחריותו הפלילית. לחלופי חלופין טענו הסניגורים שיש לחיב את הקובל למנות לעצמו עורך דין שיציג אותו בהליך. לאחר שעניינו בכתוב הטענות של הסניגורים ביקשתי הבהרה שלהם בנוגע לטענה המשפטית שביסוד טענתם שכותב האישום אינו מגלה עבריה, והם הגיעו מסמך משלים שבו התייחסות לעניין זה.

10. במקור ביססו הסניגורים את טענתם שכותב האישום אינו מגלה עבריה על קר שבקובלנה לא מצין כל מעשה שנעשה על ידי עובד של הבנק לשמדת המסמכים הרלוונטיים. בתשובה לבקשתו שיבחרו את טענתם, כתבו הסניגורים כי עבריה של היוק בזדון אמן ניתן לעבור בדרך של מחדל, אך לא ראוי לקבוע אחריות פלילתית מכוחה

של הנחיה אזרחית של המפקח על הבנקים, ומילא הנחיה המפקח על הבנקים המצוetta בקובלנה עוסקת רק בשירות המוסכים הנוגעים לעסקאות שנעשו בנויות בעוד במרקחה הרלוונטי לא מדובר בעסקאות בנויות ערך.

11. אשר לטענה לפגם ופסול בכתב האישום טענו הסניגורים שכתב הקובלנה "מנוסח באופן בלתי ברור לחלוטין, אינו כולל את מלא הפרטים הרלוונטיים... במצב דברים זה מובן כי אין לנאים כל אפשרות אמיתי להתגונן מפני הקובלנה". עוד התייחסו לכך שכתב הקובלנה אינם מפרט רשות עדים. העובדה ש"כתב הקובלנה נשוא הליך זה מנוסח באופן בלתי ברור, כולל טענות שונות שאין להן כל קשר לנאים או לעובדות נשוא הקובלנה ובאופן כללי קשה מאד עד בלתי אפשרי לדלות מתוכו את העובדות הרלוונטיות ואת המעשים המיוחסים לנאים" עדמה גם בסיס טענתם של הסניגורים שיש לחיב את הקובל להיות מיוצג על ידי עורך דין.

12. בהחלטתי מיום 21.2.2022, שבה קבעתי מועד להגשת תגבות הקובל למסמך שהגישו הסניגורים, המלצותי לקובל שלኖכח השאלות המשפטיות המתעוררות יעזר בעורך דין.

13. הקובל השיב לטענות הסניגורים במסמך שחלקן נכתב על ידי עורך דין (שהזותם אינה מצוינה במסמך) וחלקן על ידי הקובל עצמו.

14. בפרק שנכתב על ידי עורך דין נכתב בין היתר ש"ניסיונה של הנאשמה להתנער ממחדרה תוך שהיא נתלית בעניינים צורניים וטכניים אינם ראוי, יש לראות בו ניסיון לא הוגן [ולא] ראוי לנצל את היהת הקובל בלתי מיוצג". עוד נכתב כי הקובלנה מצינית כי הנאשמת התבקשה למסור 258 מסמכים ומספרה רק 10, ומכאן שחזקת שהיא הפרה את חובתה מכוח הדין לשמר את המסמכים, וההעבודה שחברת האשראי מסרה לקובל מסמכים שהבנק טען שאינו מחזיק בהם הוכיח את חוסר ניקיון כפיו "הן במתן מענה שקרי לקובל, והן בא"ן צוות לצו בית המשפט".

15. אשר לטענה מהותית של הסניגורים הנוגעת לכך שהנחיה המפקח על הבנקים המצוetta בקובלנה נוגעת רק לשירות מסמכים הנוגעים לעסקאות בנויות ערך, כתבו עורך הדין שבם נועץ הקובל שהפסיקה הרחיבה את החובה המוטלת על הבנקים לשמר מסמכים במשך שבע שנים, כך שהיא חלה על כל עסקה ולא רק על עסקה בנויות ערך. בהקשר זה הפנו הסניגורים לשני פסקי דין של בית משפט מחוזים ולפסק דין אחד של בית משפט השלום (בצד הפניה לפסק דין של בית המשפט העליון הקשור באופן כללי בין החובה לשמר מסמכים לבין תקופת ההתיישנות הקבועה בחוק). עוד טענו עורך הדין שההעבודה שהבנק לא מסר את המסמכים מקימה חזקה שמדובר במסמכים הנוגעים לעסקאות בנויות ערך.

16. הקובל עצמו כתב כי הדרישה שייהי מיוצג על ידי עורך דין ועודה אף להציג לו בתקווה שיחזור מן הקובלנה. על כך הוסיף הקובל שהוא "אינו נותן אמון בעורך דין, מסיבות אישיות, כך גם הסביר בעבר למשנה לנשיאה בעליון". עוד הוסיף טקסט הממחיש את אי הבahirות של ניסוחיו: "לא ספק ביום"ש אינו אמרו לתת יד לנילון, כבנק 'ענק', לכבול קובל מסיפורו נילון, שקשה לו להתמודד מול זהה שאינם עושים 'דיל' עם הנילון, 'ענק הבנקים', ואו עומד על

דרישתו, זכותו, דין כירש (גמ"). אשר לטענה לפגם ופסול בכתב הקובלנה בטענה שאין ברור, כתוב הקובל שכתב הקובלנה ברור די שהרי הטענה לפגם ופסול בכתב האישום מופיעה בטענה שלישית בלבד בסדר טענותיהם של הסנגורים שהתייחסו קודם לכן לגוף הטענות ומכאן שהבינו את הנטען בכתב הקובלנה. אשר לרשימת עדי התביעה, ככל שנית להבין את האמור בפסקה 38 לתגובה הקובל, עדי התביעה יהיו המפקח על הבנקים שהוציא את ההנחה הרלוונטית ומנהלת הבנק וסגניתה שהקובלנה נגד בוטלה. על כך הוא מוסיף שמסירת 10 מסמכים בלבד על ידי הבנק וקייםה של הנחיה המפקח על הבנקים הן הוכחות טובות מכל עדות.

17. הסנגורים הגיעו לתשובת הקובל המתיחסת לטענות של עורכי דין שבם נעזר הקובל ונוגעות לטענה שכתב הקובלנה אינם מגלת עבירה.

הכרעה

18. עיין בנוסח הרביעי של הקובלנה, המונח בפניי בעת, מעלה כי מדובר במסמך קשה מאד להבנה - זאת, מפאת ניסוחו, סדר הדברים בו, היעדר פירוט של עובדות רלוונטיות וכדומה. למעשה, בלי להזכיר את נוסחה המקורי של הקובלנה שבתחילתה צוין שהמסמכים המבווקשים נוגעים לחשבונות הוריו של הקובל (ענין שלא מצוין כלל בנוסח הנוכחי של הקובלנה) ספק אם ניתן להבין במה עוסקת הקובלנה. גם אם מתעלמים מכך שלא צורפה לקובלנה רשימת עדי תביעה (חומר שאותו קל יחסית לתקן), הרי שגם מפאת הצגה חלקית של העובדות והוספת טקסטים שאין מקום בכתב אישום, ספק אם הקובלנה עומדת מבחינה פורמלית בדרישות סעיף 85 לחס"פ.

19. אמנם מדובר במקרה זה בקובל שהוא אדם פרטיל לא השכלה משפטית המייצג את עצמו, ובנאים שהוא תאגיד רב אמצעים המייצג על ידי עורכי דין, אך גם לתאגיד עשיר ומייצג יש זכות לנאים כתב האישום שלו ינוסח באופן בahir ולא בכתב חידה. זאת, על מנת שיוכל להתגונן בפניו.

20. יתר על כן, מקרים הקובלנה ניתן להבין כי הנחיה המפקח על הבנקים המצווטת בה מחייבת שמירת מסמכים הנוגעים לעסקאות כלשהן, בעוד ההנחה עצמה עוסקת בשמרות מסמכים הנוגעים לעסקאות בניירות ערך בלבד. הטענות שהעלו עורכי דין העולמים שpsiיעו לקובל במתן מענה לטענות המקדימות חורגות מן האמור בקובלנה. פסקי דין שאלייהם מפנים עורכי דין אינם בגין פרשנות של הנחיה המפקח על הבנקים המפורטת בקובלנה. הקביעות המשפטיות בפסק דין אלה, שאלייהן מפנים עורכי דין שבם נעזר הקובל, הן קביעות עצמאיות שאין נסמכות על הנחיה זו.

21. הסתכימות של הקובל על הטענה שלבנק חובה לשמרות מסמכים מכוח פסקי דין הנזכרים בתגובהו מחייבת תיקון הקובלנה. גם הטענה כי חזקה שבין המסמכים החסרים מסמכים הנוגעים לעסקאות בניירות ערך מחייבת תיקון הקובלנה. התיקון נדרש כמובן גם לצורך הצגת הנחיה המפקח הבנקים באופן מדויק יותרמן האופן שבו היא מוצגת כעת.

22. התקונים שאלהם התייחסו לעיל הם בעלי חשיבות רבה גם כיוון ש מבחינה תיאורטית עשויות להיות תשובות שונות זו מזו לשאלה אם הפרה של הנחית המפקח על הבנקים יכולה להיחשב מחדל המטייל אחריות פלילית ולשאלה אם הפרת חובה שהיא יוצר הפסיקה האזרחות עשויה להוות מחדל המקים אחריות פלילית.

23. זכות הגישה לערכאות היא זכות חשובה ביותר המוכרת בזכות בעלט "אופי חוקתי" (ראו רע"א 187/05 **נעמה נסיר נ' עיריית נצרת עילית** (20.6.2010)). בשל חשיבותה של זכות זו ומtower חשש שכפי שכתב הקובל חיובו להיות מיוצג עשו גרים לו לנטר את הקובלנה, אפשרי לקובל לייצג את עצמו עד שלב זה של המשפט.

24. עם זאת, הזכות להגיש קובלנה פלילית הפותחת הליך פלילי, שיעירה אינו בהגנה במשרין על זכות פרטית של הקובל אלא על אינטרס הציבור, היא בעלת מעמד חלש יחסית לזכות להגיש תביעה אזרחות להגנה על זכויותו של התובע. שחררי לא בצד הסמכות להגיש אישום פלילי, עשוי להוביל להטלת סנקציה על ידי המדינה, שמורה באופן רגיל לנכיניה הרשמי של המדינה (ראו: בג"ץ 2605/05 **המרכז האקדמי למשפט ולעסקים, חטיבת זכויות האדם נ' שר האוצר** (19.11.2009)). הזכות להגיש קובלנה פלילית פרטית היא כה חריגה שעצם קיומו של מוסד הקובלנה הפלילית זכה לביקורת רבה ואף ל夸ירות לביטולו (ראו בש"פ 3503/91 **אבי שוברט נ' שאול צפריר** (16.6.1992), רע"פ 1955/12 **שאול נמרי נ' משה בנימיני** (9.5.2013), בג"ץ 1322/22 **דיאנה כהן נ' שמואל מלמד** (31.3.2022)).

25. אחת ההגבלות על הזכות לנוהל קובלנה פלילית קבועה בסעיף 73 לחס"פ -

73. העמדת הדיון בקובלנה

ונוכח בית המשפט שקובל אינו מסוגל לנוהל בעצמו את עניינו בבית המשפט, או שהוא מנהל את עניינו באופן טורדי, רשאי בית המשפט להפסיק את הדיון בקובלנה עד שימנה לו הקובל עורך דין תוך תקופה שיקבע; לאעשה כן הקובל תוך התקופה שנקבעה, רשאי בית המשפט לראותו כאלו לא התייצב ויחול האמור בסעיף 133.

26. הויל ונוטח הקובלנה המונה בפניו כתה הוא נושא רביעי שלא וכמפורט לעיל אף הוא אינו עומד בדרישות בסיסיות שבהן-Amor לעמוד כתב אישום, ונדרשים בו תיקונים רבים עוד לפני הכרעה בטענות המהוויות של הסניגורים, ולנוכח התרשםות מכתבי הטענות הנוטפים שהגיש הקובל (כך למשל-ב-10.10.2021 הגיש לי מעין ערעור על החלטתי לבטל את הקובלנה נגד מנהלת הסניף וסגניתה), ומהופעתו בפניו באולם בית המשפט (שנפתחה בכך שהתייחס לתיק שבו נשפט בפניו בבית המשפט לעניינים מוקומיים, והמשיכה בשלל עניינים בלתי רלוונטיים - ראו פרוטוקול הדיון ב-9.9.2021), הגיעו למסקנה כי הקובל אינו מסוגל לנוהל בעצמו את עניינו בבית המשפט ואני מפסיק את הדיון בקובלנה עד שימנה לעצמו הקובל עורך דין - וזאת, לא יותר מ-30.6.2022.

27. תזכורת פנימית ב-3.7.2022

28. המזיכרות תשלח החלטה זו לצדים.

ניתנה היום, 17 במאי 2022, בהעדר הצדדים.